

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundißimi Doctoris de Auxilio gratiæ
medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum &
Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

10. Responsio quaedam Neotericorum refellitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

voluntatis videlicet & actionis, qua ipsum agere & velle donatur, & non tantum voluntati agenti possibilis; in dñm eloqujs manifestam etiam Pelagius manifeste faciebat, sed tam dia contra confessori operiat impudentissimo pudentem, sed dolens falibertimo aperiat. Et nonnulli interpositis cum iterum Pelagi sententiam retulisse, quod ab illo manifestissimo suo dogma non recederet omnino, ubi tria illa constituit, possibilitem, voluntatem & actionem, & solan possibiliter em dicens dñm semper adiuvari auxilio; voluntatem autem & actionem nullo Dei adiutorio effundare. hoc vero auxilium esse legem etiæ doctrinam, impietatem condemnando. Hac ergo pro meo capitu intelligere possum: in Pelagi scriptis, quando nominat gratiam. Peditus autem quod qui ista sentiunt, ignorantes Dei iustitiam suam voluntate constitutam, & longe ab illa sunt, que nobis ex Deo est, non ex nobis ex Deo est, non ex nobis, quam in Scripturis sanctis maxime camini avertere argue cognoscere debuerunt. Recensimne omnino iustitiam, hoc est, opus iustum, quod tali possibilis adiutorio comparatur, esse dicit ex nobis non ex Deo. Cum enim non sit iustitia posse velle vel facere, quocumque tandem & qualicumque gratiae adiutorio possibilis ista voluntatis & actionis adjuvetur, sed ipsum velle & facere sit iustitia. Hoc autem impossibile est ut per quocumque possibilis adiutoriorum habeatur. Donat enim posse non velle, donat facere posse non facere: ipsum vero velle & facere in eo & Pelagi & Augustino confitente iustitia est ab arbitrio libertate, possibilitem & adiutorium in opus rapiente donatur. Vnde verisimile propriissime que iustitia hominis, iustitia humana, meritum humanum, phrasibus Augustini nuncupari debet. Non quasi non esse excellentioris dignitatis operatio, in quam gratia simul influit, quam si voluntas eam sola produceret, verum quia non adiutorii divini, sed voluntatis humanae est, quod ipsum adiutorium ad influendum applicetur,

A quantumvis & ipsi applicatio non sine possibilis adiutorio fieri queat. Hinc ergo gratie confessionem prefulans à Pelagio, quæ non tantum posse sed etiam velle & agere largiatur, quæ tunc tantum quando volumus & agimus, præsto sunt, ipsoque terminos possibilis & voluntatis explicans, ut idem quod posse & velle significent. Quapropter quoniam, *Ibid. cap. 4.* inquit, atmet ad istam de divina gratia & adiutorio questionem tria illa, quæ aperte semè distinxit attendit, posse, velle, esse, id est, possibilitem, voluntatem, actionem. Si ergo consernit nobis non solum possibilitem in homine, etiam nec velit, nec agat bene, sed ipsam quoque voluntatem & actionem, id est ut bene velimus, & bene agamus, quæ non sunt in homine, nisi quando bene vult & bene agit: si, ut dixi, consernit, etiam ipsam voluntatem & actionem dñm adiuvari, ut sine illo adiutorio nihil bene velimus & agamus; etiam esse gratiam Dei per Iesum Christum Dominum nostrum, in qua nos sua, non nostra iniuria iustos facit, ut ea sit vera nostra iustitia, hoc est opus iustitiae quæ nobis ab illo est, nihil de adiutorio gratiae Dei quantum arbitror, inter nos controvenerit remanebit. Quibus verbis nihil compendiosius, libratus, veroque sensu plenus ab Augustino dici potuit. Nam & quid sit possibilis & voluntas perspicue explicat; & duplice possibilitem preindissimè influat, unum quæ adest non solum quando non volumus, sed etiam quando volumus & operamur; alterum quæ non nisi quando volumus præsto est, quam infra accuratè tradituri sumus; & ipsam voluntatem, hoc est, velle adiuvandum esse, hoc est, ut alibi frequenter dicit, esse donandum ut velit: & sine tali adiutorio nullum omnino opus bonum posse fieri; & hoc esse medicinale illud adiutorium quod nobis Salvator attulit; & opus hujus adiutorii esse decantatam illam à Scripturis A postolicis iustitiam Dei, hoc est, opus iustitiae quod nobis largitur Deus, quibus nihil sublimius, & plenius, & accuratius dici potuit.

CAPUT DECIMVM.

Responsio quedam Neotericorum reficitur.

SCIO, quid responsi meditentur Neoterici. Augustinum adversus Pelagianos agere, qui possibilitem naturalem voluntatis lege doctrinæque juvari statuebant. Vnde sequebatur, non juvari voluntatem & actionem, sed tantummodo potestatem. Itaque sibi cum illis nihil negogij esse, qui gratiam voluntatis internam, voluntatis & actionis adjutricem afferant.

Sed ipsi doctrinam Augustini non satis accurata lance ponderarunt. Qued si fecissent, forsitan animadvertissent: primò, dissimiles errores esse, pari censura commandatos, fideique sinceritate respuendos. quod adiutorium gratiae medicinalis sit lex atque doctrina, & quod

A qualecumque tandem sit istud Christi adiutoriorum per illud non nisi voluntatis & actionis possibilis adjuvetur. Horum primus crassior pluribusque notior est, alter occulta virulentia pestilentier. Quippe semi-Pelagianum heresim, ut infra dictum sumus, ille peperit, & per multa secula vix à fideliis opinionibus depelli potuit. Itaq; non quia primū errorem aliquis respuit, idcirco statim liber est à secundo. Quapropter recte fortassis dicunt, se aliud adiutoriorum gratie quam Pelagianos necessarium constitutere: at vero quocumque tandem afferit, hoc aliud esse quam possibilis auxilium, nulla vi quantumcumque limitata disputationis ostendat, quamdiu

F 2 applic-

applicari nem eius ad influendum in ista in- A posse capi, inquit Julianus, si de ipsa noluerit, tenuit fortitudine: cum inquam hanc sententiam eorum esse sciret, non fuit sollicitus, utrum gratiam legis atque doctrinæ, sive revelationem sapientie, sive exemplum Christi, sive remissionem peccatorum, sive habitus bonos, sive successiones ac desideria voluntatis afferrent; sed generalissime prophanum eorum dogma, quo solum possibiliter adjuvari gratia censabant, ubicumque vel qualecumque ponerent gratiam, velut exploratum erorem Scripturisque contrarium jugulat: Posse, ^{lib. de lego} id est, inquit Augustinus, possibiliter, voluntatem, actionem, tantam subtilitatem curavit distinguere, ut quandocumque legimus vel audiamus divina gratia adiutorium, ut a malo decinem, bonumque faciamus SINE LEGE ATQUE DOCTRINA sive VELIBET cum constitutam, sciamus quid loquitur, nec erramus dum eum intelligendam quam sentit, sive quippe debemus, quod nec voluntatem nostram, nec actionem deinde adiuvari credit auxilio, sed solum possibiliter voluntatis atque operis. Et multo inferius quodlibet adiutorium folius possibiliter oppugnans: Venire posse, inquit, in natura potest ^{lib. de lego} Pelagius, vel etiam ut modo dicere coepit in gratia QUALEM LIBET eam sentiat, quam ipsa, ut dicit possibilis adiuvatur. Quod mox Evangelicus Christi verbis repugnare docet. Ecce VELIBET constitutam gratiam, QUALEM LIBET sentiat, si sola possibiliter voluntatis & actionis adjuvetur, Pelagianus error est, a fana videlicet, ut ante dixit, doctrina alienus, ab Apostolica doctrina differens.

<sup>lib. 2. de
pecc. merit.
4. 17.</sup>

^{lib. 2.}

Vide lib. 2. de heresi Pelegia. et 4. 10. 5. Profliebant. Quia de re multa diximus in recensione dogmatum erroris Pelagiani. Unde voluntatem nostram sapientia revelatione promovimus, pollicitatione succendi, & in Dei desideriis suscitari fatebantur. Nam sive motus illos a Deo cordibus inferi presente sapientiae revelatione & promissione decernerent, sive auribus & mente per istam gratiam pulsata, ulterius naturaliter a corde proficiunt, saltem estenus eorum causam Deum adjuvantem esse sentiebant. Nec tamen unquam Augustinus ab ipsis propterea invidiam negatu adiutorij voluntatis & actionis removit, nec ipismet a se removendam esse judicarunt. Nam istos motus ita plene sub arbitrii potestate colloabant, ut Julianus, renidente licet Augustino, etiam de malis, nedum de bonis, motibus palam dicaret, suffici homo ingenio sibi motibus dare leges. De qua ingenti potestate libertatis in Pelagiana opinione loco citato plura diximus.

Hanc ergo mentem Pelagianorum cum perspectam haberet Augustinus, quod quicquid motuum vel Deus vel diabolus in voluntate suscitaret, isti dominativæ voluntatis potestati subderent, ulque adeo ut contraria servitatem gratiamque potentissimam ab Augustino predicatam palam affererent, hominem non posse vel in peccatum a quoquam impelli, vel a peccato abstain voluntate captiva: quam non

<sup>lib. 1. oper.
imperf. fol.</sup>

Et vero si status disputationis istius exactè trutinetur, necesse proslus erat, ut errorem istum tunc temporis generalissimum, quamcumque Pelagius tucretus possibiliter gratiam, jugularet. Quamvis enim ingratis legi plerumque magis propendere videretur, non satis tamen certum erat Augustino quam gratiam tam vario magnificorum verborum strepitu Pelagius tunc defendere, cum nunc legem, nunc doctrinam, nunc sapientiae revelationem, nunc exemplum Christi, nunc peccati remissionem, nunc voluntatum successionem, nunc desideria a Deo insitata celebraret. Fatetur hanc suam incertitudinem passim toto libro Augustinus, illisque in primis locis, ubi QVAM LIBET ejus gratiam & VELIBET constitutam opugnabat. Hanc autem naturalem possibiliter ^{lib. de lego} quod adiuvari Dei gratia proficitur, non est hinc apertum vel quam dicat gratiam, vel quatenus ea naturam sentiat adiuvari. Quanquam verisimilius concludat esse legem atque doctrinam. Hinc similiter alio cvidem libri loco, cum ostendere vellet gratiam ex Pelagi dogmate, secundum merita dari, propter candem incertitudinem errorem istum QVAM LIBET & QVALEM LIBET istam gratiam sentiret esse, condemnat. Nempe, in lib. i. 34 quod manifestum est, cum dicere gratiam secundum merita dari, QVAM LIBET EAM, ^{lib. de lego} videlicet.

ad Q. V. A. E. M. L. I. B. E. T. significet, quam tamen aperte non exprimit. Quod ante dixerat, videis adhuc incertum esse, quo Christi auxilio munatur. Itaque ut omnis erroribus istis latebra claudetur, sub qualibet & qualilibet & ubiquecumque constituta gratia, sua in eos tela dirigit. Sic igitur si quis recentiorum convinceretur gratiam quam tuetur, secundum merita dari voluntatis, non satis idonee se defendere afferendo Pelagium defendisse gratiam legis atq;

doctrinam, se veram genitidamque gratiam voluntatis; ita non satis a se Pelagi erroris labem removet, qui dicit, se aliam gratiam quam legis doctrinamque defendere. Nimirum quia utrobique Augustinus quantumlibet, qualibet, ubilibet constitutam gratiam quisque evenerit, si detur ex meritis; vel si sola in possibiliatatem voluntatis & actionis adjuverit, sum sanæ & Apollonice & Evangelica doctrina violata reum facit.

C A P V T X I.

Probatur quarto ex horrore, quo Pelagi adjutorium voluntatis & actionis a versati sunt.

QUARTO natura adjutorii voluntatis & actionis quod Augustinus adversus Pelagianos tuebatur, & ejus ab Adjutorio Possibilitatis differentia clarissime dignoscere potest, ex illa ingenti aversione, qua Pelagi adjutorium illud semper horuerunt. Quod argumentum meo quidem iudicio gravissimum, si Scholastici Doctores, ea qua fas erat attentione, ponderasent, non in eas opiniones se compiegissent, unde evadi sim maxima Catholicæ & Pelagiæ doctrinæ perturbatione non potest. Sed quia tenuiter admodum ipsis Pelagianus error perspectus est, magisque propriis tuendis principiis, quam veritati ex Augustino indagandis intenti sunt, Pelagijs jam sepultis & silentibus facilè quidlibet imponitur, & celebrissimum ingeniorum, vel crassissimorum intoleranda habetudo apud imperitos.

Vt igitur vis illius argumenti dilueatur, breviter his tantum nervos ejus, unde pendeat, indicabimus. Nam aliis locis pleraque fusè declarata sunt, quorum inutili repetitione nolim fatigare lectores. Itaque scendum est neminem, quod sciam, vel Catholicorum unquidam, vel Hæretorum, vel Philosophorum potentiores vires aduersus omnes extrinsecus irruentes, vel intrinsecus insurgentis animo motus arbitrio libertatis tribuisse, quam Pelagianos. Exstat hac de re ex professo suscepit Iulianus cum Augustino dissertatio: in qua non solum illos bonos & indeliberatos animi motus, quos Neoterici tanquam veram Christi gratiam prædicant, sed etiam omnes vehementissimas animi perturbationes sedla voluntatis libertate frenari, in modo exstingui posse proficerent. Dogma enim adamantine veritatis inter ipsos erat, quod subinde diximus, sufficiat homo ingenitus sibi nullis doloribus domini, nullis blandiciis captivari posse tentiant, nisi ultra tanquam omnibus superior motibus seipsum suâ libertate dederit. Hoc latius loco suo ex propriis eorum verbis demonstrata sunt. Ex quo hebat consequenter, ut nullos immiscos motus, nulla adjutoria voluntatis exhortarent, dummodo illam imperatricem arbitrii

potestatem illibatam esse sinecerent, ne quoquam illa domina tanquam captiva trahi videretur. *Vide l. 5. de illa domina tanquam captiva trahi videretur. hars. Pelag.*

Cum igitur haec esset eorum de voluntatis fortitudine sententia, quibuscumque motibus ageretur, doctrinam Augustini qua non tantum possibilatis adjutorium, sed etiam voluntatis & actionis tuebatur, indignissime rularent exploferuntque velut intollerabilem. Nam octo aut novem absurditates plus quam dici posset exorbitantes asserre sibi videbatur, quarum singula doctrinam Evangelicam Christianam, sicut de moribus funditus subverterent. Nam sive daretur hominibus illud adjutorium voluntatis & actionis, quod Augustinus prædicabat, sive negaretur, certissimum putabant introduci libertatis excidium, coactionem affterri, necessitatemque voluntati, factum condi, ignava bene faciendo securitate animos obtorpedinare, bonas voluntates laude, præclaras actiones merito frustrari præmicq; criminiabantur, que s'gillatim & fusè ex propriis Pelagianorum & Augustini scriptis monstravimus. Iam vero quem sit inepsum *heref. Pelag.* & ridiculum, adeoque delirum se stultum, cap. 12. 13. homines Augustino teste subtilissimos, cui 14. 15. *C.* nullis motibus in arbitriis voluntatis irruebantur, tot criminacionibus adjutorium facerare, quod ab initio usque in finem se pro exactissime libere voluntati subditur, equaliter nutu in influendo secum, vel non influendoregitur & coeretur, in eodem loco tum verbis nostris qualibuscumque declaravimus, tum per se res ipsa in cuiuscumque periti vel *Uid. isto cap. 17.*

imperiti cerde tam altè clamat, ut non tam voluntibus intelligere advertenda sit mens qua veritas videatur, quam noletibus aures obturande ne clamor ejus audiatur. Nam propter nimiam facilitatem illud adjutorii genus à Scholasticis illis, tanquam verum adjutorium voluntatis & actionis, arreptum est. Unde ne de trivio aliquid invenisse viderentur, Pelagijs sententia velut monstru stupitatis inducenda fuit: *Nisi enim nimis accusare in Cœsus, lib. 19. de patrum Herculis laudetur.*

Sed quāvis Pelagianos tam inerti stupore fuisse fateremur, ut rem oculis omnium vulgarium iudicio expositam & propriis principiis maximè consentaneam non perciperent, quis